

A' ROMAI TSASZARIES AP. KIRALYI FELSÉG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indult BÉTSBÖL Kedden 15. Februáriusban 1791.

Hazánkbeli Tudósítások.

Pofony 1. Febr. — „ Teak nem elzendeje lézzen már, miólta a' N. Hajdú Városoknak érdemes fő Kapitánnya és Notáriusa szüntelen abban lara- doznak, mi módon állithasák helyre a' Ns. Haj- dú Városoknak hanyatlani kezdett Izabadságait, melyre már némely részben Illel segedelmével rá is mentenek — ugyan-is — A' N. Hajdú Városoknak, ő Felsége és az Ország által minden-féle Privilegiu- nik és Izabadságaik *Articulariter* meg-erősítetttek, és így e' fzerint az-is, hogy ennekutánna a' követ- kező Ország-gyűléseken Izabad szöllások és székjek lézzen Követjeiknek, a' mely jussal való éléstől mar egy darab időtől fogva meg-valának folztatva. E- hez járúl az-is, hogy ő Felsége a' N. Hajdú Váro-
N, fokat

lokat azon jufokban is meg kívánta erősíteni, mely
 szerint önnön magoknak valamint más fő Tiszteket,
 egy fő Kapitányt is meg edgyezett akaratból ma-
 gok valalichainak; meg erősítvén Hivataljában a
 mestani fő Kapitány *T. Joblontzay Petes János* Urat,
 kit ez előtt szinte elztendővel, fő Kapitányi Tíza-
 ségre szabad akaratjok szerint el-válofztattak vala
 — tekintven ő Felsége az említett fő Kapitánynak
 a' N. Hajdú Várolok kebelében, 25 elztendők el-
 lölyása alatt, réz-szerint másod Kapitányságban,
 réz-szerint fő Notáriuságban 's más közönséges hi-
 vatalokban tett hiveséges Izoigálatját — mellyeknek
 nyilvánosságos jelölül és jutalmául már előre *Aure Fe-
 miliarisja* is tétetett vala. A' Ns. Hajdú Várolok
 fő Kapitányságában pedig a' Febr. 3-dikán ki-állott
 kegyelmes végezésével méltoztaték ő Felsége meg-
 erősíteni. — P. Kir. Ns. Magyar Testörzö Hadnagy
 és márlók elztendöktől fogva Kabinét Kurir *György*
Károly Ur ő Felsége által *Polonyi Posta Prefektus*
 tétetett, mely hivataljába már hé is állott. — Ugy is
 palztaljuk, hogy a' Magyar Testörzö Seregnél lévő
 Kabinét Kurirok üres helyre senkivel is ezen Sereg-
 ből nem töltetik, mellyből az a' következés elő-
 tünk, hogy mihelyt a' Magyar Gárdánál volt Ka-
 binét Kurirok el-fognak, nem lézen többé hű
 Férfi a' Kurir, hanem mint *Alária Theresia* alatt Bő-
 tsi Polgárok fogják ezen hivatalt folytatni. — Az
 ezen hónapnak 8-dikán tartatott Ország gyűlése Po-
 sonyban dél-utáni 5 órakor bomlék el, és az-óta
 nem voltanak közönséges Gyűlések. A' jelen való
 Ország-gyűléséről az a' közönséges hír Posonyban,
 hogy ezen hónapnak 24-dikén vége lenne, és a' jö-
 vő elztendőben fognának újra öszve-gyűlni — az a'
 latt-is Selmetsen, Pesten és Budán 3 országos De-
 putátiok, ki rendelt Személyekből álló Tanátsok
 fognak a' szükségesebb dolgokat munkálódni. —
 10-dikén ezen hónapnak Hertzeg Primás és Kárdi-
 nális *Bathányi* Ur ő Eminentziája egy Gála Izo-
 kázást adott a' Posonyi főbb Nemetsi Rendnek,
 melly éppen 12 órakor indula-meg a' Primás nyári
 Palotájától, hól már a' fő Hertzeg Palatinus és az
 arra

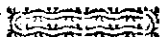
arra hivatalos Gavallérok és Dámák mind jelen valának. Meg indulának a' rendbe szedett és ki-számazott szánok trombita és dob harlogások között bé a' Városba, hól a' nagyobb utzákat fel-szánkázván, a' Posonyhoz tsak egy órányira lévő *Pifchdorf* nevű faluba szánkázának, hól már az előre el-kéltetett ebédhez ülvén, estvéli 6 órára vizsza érkezének, és a' Primásnál Bál tartaték. — —

— — — A' Pesthi Univerzitásban a' Papi vagy Ekklesiái Törvény Tanítóit *Markovits Mátyás* és *Bovits János* Urakat; kik mind ketten eskütt Országos Prokátorok, Magyar Nemesekké tette ő Fel-sége. —

Cserép 5. Febr. — „Hogy ez a' Levél egész-szen üresen ne mennyen azt az Ujságot irhatom: hogy itt az emberek a' nagy szükségek miatt arra az igen hajdani eledelre szorúltak t. i. a' makknak ételére, azt-is pedig lopni kell nekik, azonban betegszenek tőlle, mi az oka? hiszem azt írják, hogy míg a' kenyéret fel-nem találták, a' mint a' *Kurir*-is a' kenyér historiájában meg-jegyzette, azzal-is éltek az emberek, és semmi bajok sem vólt tőlle? az; mert a' kenyérhez szokott gyomor nehezebben veszi-bé a' makkot, mintha amaszt soha sem kóltolt vólna. A' lovak-is annyira jutottak itt, hogy a' 'Sidók elevenen-is tsak ugy kezdik venni, mintha a' bőrit hátokra vehetnék, és mivel a' hol roszsz lovat látnak, még előre fel-jegyzik a' Gazda nevét, hogy tudhassák hol kell kevés napok mulva ló-bőrt keresni, a' Parasztok azt kezdték magokkal el-hitetni, hogy a' 'Sidónak olyan mestersége van, hogy ha fel-irja a' lovat jegyző Könyvébe meg-kell neki döglenni, kéri-is gyakran, hogy ne írja-fel, és szid-ják hogy nem enged a' szónak; a' honnan már e' tájon a' Kántorok-is azt vették-fel a' babonás együ-gyűség ki-nevetésére, hogy az édes Anyákat azzal ijeszti, hogy fel-irják magoknál gyermekeiket 's el nem kerülük hogy ki keljen őket énekelni.

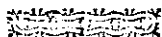
*Kassa 5. Febr. — „ Kedves Kurirom! — Egy Nemes Vérből származott, jól neveltetett, példásan élt, és különös példával meg is holt személynek, a maga Nemében, Hazánkban, tsak nem példa nélkül való tselekedetéről kívántalak tudósítani, u. m. Itt *Kassán*, az el-múlt éftendőben Novembernek 12-dikén egy Nemes, párasodásra alkalmas *Petronius Mária* nevezetű árva Leány meghalalozván, bizonyos Törvényesen önként kikéit Testamentom tévők által olly Testamentomat tett, hogy 1) tiszteségesen temettsék-el, 2) minden házi mozgó jószágá Házával edgyütt *Kotyavetye* általal el-adattatván, abból előbb az adótsait elégítsék-ki, és annak utánna 3) a' mi mind ezekből meg-marad, akár mennyi legyen-is az, osztassék egyenlő 3 részre, melynek edgyiket adják a' *Rom. Catholica* — a másk részt az *Augustína* — a' 3 dik részt pedig a' *Helvétziai* Vallású Ekklesiák' ízámára. Ezen példásan élt, és ugyan így meg is holt Szüz maga *Helvetia* Vallásu lévén, midön az említett hónapnak 14 dikén el-temettetnék, mind a' 3 Valláson lévő Lelki Atyák, mint hivatalások, edgyen kívül, meg jelen vén temési pompáján, és ki ki a' maga nyáját is erre fel-ébredztvén, gyönyörüségesen temetteték-el. Még ugyan az említett Ekklesiák kezekhez nem vették a' magok részeket, mivel a' meg-hólnak háza hitelben adatott a' jövő Májusnak 1. napjáig, de ekkor ki ki fogja kapni a' maga részét. — Boldog Szülék! boldog gyermek nevelők és Gond viselők! kik illy Nemes ízvet, illy világos szemeket formáltatak! Ezen részre hajlás nélkül ítelt, jól formált ifjú Szívnek tüze, oh vajha már egyszer a Vénebbeknek is szivekben valóságos Felebaráti érzékenységet gerjeszthetne!!! — de — *pro pane, & pro vino* — tsak kenyérral és borral akarunk élni.*

Kolozvár 29. Jan. — Ezen hónapnak 25 dikén vala az Erdélyi T. Státusoknak és Rendeknek 13 dik Ülések. Egy héten két napon, Kedden és Pénteken szoktanak egybe gyűlni a' rend-szerint. Rend kívül pedig még az Ülések nem igen szaporítottak. Vagyon

Vagyon a' Gyűlés Ház Farkas Uttzában az Univerzitásához régenlén tartozó Nagy Épületnek Napkeleti Során, alatt egy igen nagy Palotában. A' Palotának közepén egy hosszú asztal mellett ülnek a' M. Kir. Tábla Tagjai, az asztal fön ülven a' Statuum Praesidens Gr. Kemény Farkas Ur ő Exja, nem meszre mellette külön egy széken M. Tábla Présesse, G. Idősbő Bethlen Pál Ur ő Exja. Joba felől az asztalok között ugyan a' M. Kir. Táblának több Tagjai. Ezeknek hátok megett egy fel-járó szabad út Bal-felől pedig az első sor székeken a' M. Fő Ispány, és Fő Tiszt Urak. Ezeknek hátok megett lévő székeken a' Nemes Vármegyék' és Székek' követői Ezeken alól az ajtó felől a' Kir. Városok, és Taxás helyek' Követjei. A' Présidens Ur ő Excjájának háta megett rakott és jobb felé-is oldalfélt nyúló sok székeken ülnek az ugy nevezett *Regálisok*, mind Méltóságok, mind Nemesek. A' két Örmény Városok u. m. Szamos Ujvár és Ebesfalva, ámbár Kir. Városok légyenek, de Követjei nintsenek, mivel a' három Erdélyi Nátioknak nem Tagjai. — A' három Nemzetek, u. m. a' Magyar, Székely, és Szász Nemzetek gyakorta azokon a' napokon, melyeken Ország Közönséges Gyűlése nintsen, gyűléseket tartanak; mindenik Nemzet külön külön helyen és mindenik a' magát illető fontos dolgokról tanátskozik; gyakor izben, mikor a' szükség hozza, edgyik a' másikkal dolgait közli. Ezek Nemzeti Gyűléseknek nevezetnek. Ezek a' három Nemzetek a' minap egyik napon ujjabban letevék az Edgyeségnek hitét azon forma szerint, melly az Erdélyi Törvény Könyvben találatik. A' Fő Kormány-szék más külön helyen tartja a' maga Gyűlését, hová a' Státusoktól, mikor szükség, Követek küldetnek, és onnan is vizsgálja a' Státusokhoz a' köz-jóra tzelező dolgoknak és értelmeknek meg-egyeztetésére: sőt mikor a' dolgoknak méltósága kívánta, hogy a' Es. Fő-Kormány szék-is személy szerint a' Státusok 's Rendek között jelen légyen, olyankor személyes megjelenésével magát a' Státusok és Rendek igaz tagjainak lenni meg bizonyítja. — Közönségesen ugyan

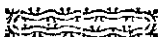
már el-végeztetett az Országának Gyűlésében, hogy a' Diárium, vagy az Utófeleknek rendje és jegyző-Könyve nyomtatás alá adattassék; de hogy Deák-ra fordíttassék, mint Magyar országban, annak itten még oka és helye nem találtatott, mivel Erdélyben, mind a' három Nemzet, kikre egyedül lehet a' tekintet, nem csak a' ketteje tupa Magyar; hanem a' harmadik is, u. m. a' Szász Nemzet, nevezetesen annak Elei, a' Magyar Nyelvet jól érik. — Még eddig az Ország-Gyűlése csak a' *Formális* körül dolgozott, és a' *Magyobb Valóságokra* szolgáló Készületeket tette. Leg-nevezetesebb munkája volt eddig az Homagiumnak le-tételéről való Hit-Lével, melynek tökéletes el-készítése meg-esvén, ez előtt egy héttel a' Fels. Udvarhoz M. B. és Királyi Biztos, *Hall* Ur ö Exejától fel-is indíttatott Forgattanak a' Gyűlésben fok-féle bé-adott Infán-tziák-is bizonyos Személyeké, helységeké, 's a' t. de a' mellyekre való tökéletes válalás, és el-igazítás többnyire az úgy nevezett *Gravameneknek* elő-forandó Sorjában által-tétetett. — Eleinte az Ország' Gyűlésében való bé-menetel igen meg-szorítatott vala; de csak hamar annak útja bőlt meg-igazítás által annyira meg-nyíttatott, hogy már minden emberséges emberek, de kivált Nemesek, szabadon bé-mehetnek. — A' Fels. Uralkodótól le-küldött Propozitiók még a' minap fel-olvastattak vala közönségesen. Közelebb is a' Présidens Ur ö Exejától hathatóson a' körülötte tejendő meg-fontolás végett mindeneknek előtte ajánltatott. Tettzett hat a' Státusfoknak és Rendeknek elébb-is azokat úgy nevezett Dictáturára által adatni, hogy kinek kinek elégséges ideje az által lehessen illy főben járó dolgok körül való fontos elmélkedésre. — Ugyan közelebb a' Státusfok a' Fels. Fő-Kormány-Székel edgyet értvén azt végzették, hogy mivel a' Gyűlésből senkinek-is fokáig és meltsze ki-maradni nem lehet, kivált a' Fővebeknek szüntelen jelen-léteket a' már éppen következő Nagy Valóságok kívánnyak: tehát semmi-féle Ujj-Tízteknek Instellátziók

jok, vagy béiktatások, valamig az Ország Gyűlése tartani fog, ne legyen. — Itten bezzeg a' Vallások doigában semmi vetélkedések nem vóltanak, nem-is lehettenek, mivel Erdélynek a' négy bé-vett Vallásoknak egyenlő Jufsok iránt való Törvényei fonták az egyyelségnek kötelét, melly iránt való Eggyesség mostan-is meg-erősítettett. — Egy *H* — *er* nevű Könyv-nyomtató mostani Kalendáriusnában igen méltatlan és botránkoztató ilyen jegyzést tévén, hogy 1784-ben támadott zenebonának indító oka a' lett vól-na, hogy az Oláhok a' Földes Uraknak igen kemény velek való bánások miatt el-keserítettvén, támadtanak vól-na-fel: ezen hamis jegyzés nagyon szemében akadott a' Státufoknak; mellyért a' Nyomtatót bizonyos büntetésnek nemére is méltónak ítélte, és a' Fő-Kormány-Széktől meg-is nyerte. — Ugy hallatik, hogy a' Státufok és Rendek a' Török Portával lejendő Békesség Szerződésre Erdélynek részéről-is bizonyos Követségnek meg-nyerése végett a' Uralkodó Fejedelem előtt esedezni szándékoznak nem tsak azért, hogy Erdélynek határa Oláh-or, szággal és Moldovával határozódik; hanem kivált azért-is, mivel a' szélen lévő Vármegyéknek és Székeknek némelly meg-bántodásoknak el-igazitása, 's azokért tejendő Elég-tétel olyan természetű legyen, hogy annak a' mostani békesség-Szerződés által lehetne és kellene tökéletességre menni. — Bizonyoson értjük, hogy az Erdélyi három Nemzetek már magok külön gyűléseikben el végzették vól-na, hogy a' Fels. Fő-Kormány-Széknek Kolosváratt lejendő állandó meg-maradásáért magok is munkások legyenek. Nem-is tsuda, mivel a' kik mostan Szebenben meg-fordulnak tsudálva beszélik, hogy noha Szeben annyira most meg-ürült legyen, még-is minden életre szükséges dolgok Kolosváratt óltosabbak, mint sem Szebenben, mellyet előre senki nem gondolt vól-na. Igaz-is, hogy minden részben jobb vidéké lévén Kolosvárnak, kevés elztendők alatt az életre való tökéletes jó alkalmatóságot lehet Kolosváratt fel-állítani. — Ezek felett a' valóságos munkák

mostan a' Farsági napokon mulatságokkal sűrűn elgyújtanak, a' Bilizások folynak rész-izerint két közönséges Bilizásokban, rész-izerint különös házoknál is. Valóságosabb vala ezeknél az az öröm jelenség, mely-zerint a' közelebb múlt Kedden lett Ülése a' Státusoknak éppen Pál napján lévén, azon Ülés a'val reketztetétek-be, hogy Hazánkban nagy tekintetű öreg *Nagorn*, a' Mész. Kir. Táblának Préfese, *Gr. Bethlen Pál Ur* ő Exja, az egész Gyűlésnek öröm mondó kiáltásával és hangos tapsolással egy szível és egy szájjal közönteték az Ország házában.

Még eddig ez egész télen az idők járása éppen különös, mintha éppen a' napok tavasztól vólnának költsönözve, minden-felé úgy folynak. Többnyire tsendes és vidám kellemetes napok; olykor lágy nedves, ködös tekintettel; majd minden zürzavar, hó, és éjzaki szél nélkül; néhol a' borosliánoknak rügyei zöldesen fokadoznak, fok helyeken a' mezőkön szél-tiben szántanak, előre még Törökbúzának is, félvén a' Kólinak tavaszi nagyobb szükétől. Külömben e' gyenge idők miatt, melyekben még az ablakok az egész télen tsak egyfzer sem zuzmarazédtak, következett az, hogy a' szénának árta vagy kifesebedett, mint sem őszfel vala, vagy leg alább nem drágódott. Az úton járók pedig iszonyu fár úzfátsal kinlódnak, melly-is oka fog lenni annak, hogy a' Városokon drágábbak a' Gabonák, mintsem egyébként vólnának. — A' himlő a' Maros mellett fok helyeken uralkodik, de igen-igen kegyelmesen. Enyeden 2½ száz himlősnél több vólt eddig; de nyóltz alig hólt meg, azok-is másként mind betegesek valának. — N. Enyeden Tiszt. ujjabb Philosophiæ Profelsor *Benke Ur* nem régen közönte-bé hivatalának folytatására. Tisztelendő Fartzádi Nagy Gábor Uram is a' N. Enyedi Tiszt. Papi Tárfaság Kerületjének Vitze - Esperestjévé rendelteték.

Szomosfalva. Kolosvár mellett 3. Febr. — „A’ mi Diétánkon még a’ Királyi Propositiokhöz nem nyúltanak *Regnicolariter*, hanem a’ Nemzeti Gyűlésekben dolgoznak rajta. Négy egész Sessiot töltettek el a’ Prokátor *Derfy* Ur dolgával, ki az Udvar Széki egynéhány Falukban lévő szabad Székellyek-nevekbe, el nyomottatások eránt, egy könyörgő Levelet irt vala a’ Diétára, mellyért nem kitsiddég gyűlt vala meg a’ baja ’st. — Oláh ország’ határszéliről Erdélyből K. Vásárhelyről ezt írják nekünk: „*Konstántzinápolyból* a’ jövő héten a’ Rabok háza érkeznek *Isten* jóvóltából. *Rutsukról*, mely *Gysurgysóval* által ellenben vagyon, Jan. 8-dikán küldöttek Levelet *Jeleky* Kapitány, *Martini*, *Gájtz*, *Jáni* Hadnagyok ’s mások; de eddig közelitlenek Erdélyhez 3 tránsportban, és mig ezen Levelem a’ Kurir kezéhez érkezik, bizonyoson ithon lésznek.

A’ Budai Erdemes Deák Levelekből ezt ihatjuk: „Mihelyt hire hallatott, hogy a’ Törvényes Táblák Budáról Pestre foguak által menni; azonnal, mint-ha a’ magok *Députusai*k által egyenlőkáppen meglettenek volna intetve, edgyet értő akarattal olly drágára szabták a’ Pestiek szállásaikat, minden emberség és törvény felett, hogy tsak nem meg lehetne némellyiknek házáat építeni azért, a’ mit eszten-deig kíván érette. — De lassan Uraim! még a’ felsőség meg-is fogja ezeknek árrokat határozni — és tudjátok-é, hogy a’ *Mannából* sem vólt szabad rendkívül sokat szedni; mert meg-nyüvesedett. Tudakozzátok-meg a’ *Pofonyi*aktól, hány üres házaik vagynak? néktek sem lehetetlen, hogy üressen marad házaik — addig-is az igazság, a’ hatalam és a’ törvény zabolát fog vetni a’ mértékletlenség’ szájába.

Pofony 12. Febr. 1791. — Az Ország Gyűlése által Januáriusnak végén ki-rendelt *Mixta* Deputatio mind azokat, mellyekben az Ország a’ Fejedelem, vagy a’ Fejedelem az Ország kívánságára meg egyezett, Törvény-Czikkellyekben szedte, és azokat az Ország Gyűlésének referálta. Az Ország gyűlése

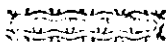
lése e' solyó hónapnak eleitől fogva 9-dik Februáriusig tartott Ülésekben az említett Törvény-Czikkelyeknek revizioján által e'lett. 8-dik Febr. tartott Köz-Ülésben vétetett-fel utollyára azon Törvény-Czikkely, mellyet ő Felsége ujjabban a' Vallás dolgában kiadott Resolutiójában le küldött, és a' mellyet már a' Kurir-is Olvasóival közlött. Találkozotanak egynehányan a' Fő Titztelendő és T. Egyházi Rendek kivül is, kik ezen második K. Resolutiónak-is Törvényben való iktathatását kérdésbevetették. De ellenben sokkal nagyobb számmal voltak olyan jó szivü Katholikuskok, mind a' fő Rendek, mind pedig a' Státufok közzül, kik az emberiségnek Jusait érezvén, és az Evangelikusoknak kívánságaikat Hazánk Törvényei szerint is igazságosoknak esmérvén, az említett K. Resolutzionak Törvényben való iktatását kívánták. Nagyobb része az Ország Rendeknek ebben mag-is állapotván, a' Törvényben való iktatás el végeztetett. Mivel mindazonáltal a' T. Egyházi Rend, régi Elejinek ditséretes példáját követni kívánván (ezek a' T. Rendnek szavai) declarálta, hogy ebben való meg egyezését nem adhattya, Primás ő Eminentiája az egész T. Rend nevében Protestatoria Declaratiót adott-bé az Ország Gyűlésere. Ennek bé-vételei számosan a' Katholikuskok közzül is sokáig ellenzették, utollyára mindazonáltal el végezték az Ország Rendek, hogy bé vételsen, és a' T. Rendnek 's némely Világi Katholikuskoknak Contradictiója a' Törvény-Czikkelyben követhesendő Clafulával fejeztelsék-ki: *Non obstantibus Contradictionibus Dominorum Cleri et partibus aliorum e' secularibus Catholicis, imo in perpetuum vigore carentibus.* — Ennek vége lévén a' F. K. Herceg Nádor Ispány a' fő Rendek, M. Personális Ur pedig a' Státufok közzül, a' Systematica Commissiókra, mellyek az Ország Gyűlésének elofzlásához három hónapra külömb külömb féle Ország dolgaiban munkálódni fognak, Deputátufokat rendeltek, kik az Ország Rendek által-is helybe hagyattaván, 9-dik Febr. ő Felségének Jóvá-hagyás végett

végett fei is küldettek. — Az Artikulások pedig először a' F. Kantzelláriával fognak concertálni, azután ismét az Ország Gyűlésének referáltatni, és végtére ő Felségéhez utolsó meg erősítés végett felkűldtetni. — Ide rekesztve küldöm Gr. *Batthyányi Aloysiusnak* a' fellyebb említett Gyűlésben mondott Beszédjét, melly ugyan magában is igen határozatos és arany betűkre méltó, de még ugyan annyit nyert azzal, hogy Gróf *Batthyányi Aloysius* mondotta. — Az ide rekesztettek 9 dik Febr. jöttek világságra. Az utolsó pontnak ez az értelme: Egy a' Káptalanok Követei között mondotta, a' Gyűlésben, hogy a' K. Városok nevével is fogan ellent mondanának a' Vallás dolgában kijött Resolúció Inarticulációjának. M. Ország fő Biró Ur ő Exc. ja kérdezte: *Quis? Quis?* Erre egyedül Kassa Várofsának Követje *Banyai Mihály* felelt, hogy ő Várofsának nevében ellent mond.

A' Gr. Batthyány Aloysius Ur ő Exc. ja Ordtizioja Dékából Magyarra fordítva, és Pofonyban a' Wéber ketűvel ki-nyomatva itt van az (a.) betű alatt — de előbb olvasd az előljáró Beszédjét a' Fordítónak.

Jó szivű Magyar olvasó!

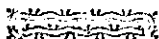
Hogy az itt elő bocsátott Deák Beszédet tulajdon nyelveden olvashasd: imé azt Magyarul is közönségesé téfszük. Híre nélkül esik ugyan Méltóságos Szerzőjének, a' ki azt a' folyó Hónak 8 dik napján tartott Ország-gyűlésében a' leg-szebb ékesen szólással el-mondván senkinek mutogatni nem kívánta; de nem lehetett, sőt nagyon kár is lett volna a' Magyar Közönséget és a' következő Maradékot ettől a' szép Munkától megfosztanunk, melyben a' Józan okosság, az igaz Hazafi indulat, és szin mutatást nem esmérő tisztá Kerelztényi Szeretet az egész Ország-gyűlésének örömet és helybe hagyását közönséges tapsolással érdemlette-meg. Te Jámbor Olvasó! ha véle egyet értesz, mondj áldást ennek Méltóságos Szerzőjére, ha pedig más ítéletben vagy; olvasd-meg figyelmesen, és tanúld-meg Méltóságos

gos Graf *Batthyányi Aloysiustól*, [hogy tsak a' szelidség, és különböző értelműekre-is ki-terjedő Hazafi és Keresztényi Szeretet, tehet Tégedet-is, minden Jók előtt kedvelsége. Él jő egészségben. Költ Pofonban Bőjt elő Havának 9-dik napján 1791-dik Elztendőben.

(a.) *Felséges Királyi Hertzeg! — Nagy Méltóságú Fő Rendek és Tisztelt Státusok!*

Az a' kérdés láttatik itt sen forogni, ha vallyon a' Vallás dolgában ki-jött leg-felsőbb meg-határozásnak a' közönléges Torvények között bé-kellyen é tétetni? és ha vallyon az eránt a' Torvényben le-jendő ellenmondásnak helye legyen é? Az ember-féges ember, azt, a' mit belől érez, nyilván-is ki-mondani, és arról közönségesen-is vallást tenni fo-ha sem szégyenli. Szabad legyen tehát énnökem-is az én elmémnek gondolatit egy kevés idő alatt elő-adnom; rövid létezok, és hogy e' nagy dolgot sum-muson elő adhattam, a' nagy *Illist* dió hajba szorítom. De valamint hogy én, ezen egész Ország-gyűlése alatt senkinek-is beszédemmel, vagy hazontalan tsevegésemmel terhére nem vóltam; úgy vizontag ki-kérem, hogy végig meg-halgattassam, és beszédemben meg ne akadályoztattassam. Nyilván való tehát, hogy a' Vallás dolga, ezen egész Ország-gyűlése kezdetitől fogva, a' a' közönléges dolgoknak folyamát annyira meg-akadályoztatta, és oly terhes vetékedéseknek, és keserves szakadásoknak szülő Anyja vala, hogy utólyára már semmi más mód nem vólt, hanem hogy ő Fel-fégéhez, mint olyan köz-Biróhoz, a' kinek a' maga népeire egy forma gondja vagon, alízatosan folyamodjunk. Ezen ő Fel-fégéhez már két ízben tett folyamodás, olyan Torvényzetel eránt való alkú, a' mellyben két egymással vetékedő felek, valamely harmadik személynék ítélet tételében meg-egyeznek: a' honnan, minthogy azon Fő köz ítélo Birónak bölts ítélete, fellyebb való Torvény székét nem esmér, itt tehát, se újonnan való meg-vizsgálás.

gálásnak, se semmi bal magyarázatnak, se az ellentmondásnak semmi helye nintsen; de meg se lehet engedni, hogy vagy tekervényes magyarázatok, vagy éles alattomba való fen tartások, vagy akár-melly egyéb névvel nevezendő kérdések a' mi Hazánk fiainak sziveket további febekkel illesfék: Mert ugyan is nintsen itt szó valamellyik Vallásnak belső Méltósága felől, hanem az elmének meg-egyesüléséről, nints arról hogy az az Apostoloknak, hanem hogy a' közönséges Társalág gondját sziveken hordozó Haza Attyainak kötelességeiben eljárjunk, nints végre arról is, hogy a' viláza vonásoknak útálatos magvát a' következő Nemzetfégre is el-hintsük, és mivel mi böldegok nem vagyunk, maradékainkat is böldegokká tégyük: hanem a' Társalágnak köz Jussai, az emberi Nemnek azon meg-bánthatatlan szentféges Törvényei forognak itt fen, a' mellyeket a' mi Atyánkfiaitól, Barátinktól, és Véreinktől meg nem tagadhatunk, kiknek Fejedelmünk eránt való különös tiszteleteket, a' Hazához nem tsupa szokásból vonzó szereteteket, és a' köz jönnek elő mozdításában meg-bizonyított fáradhatatlan buzgólagokat gyakori bizonyosságokkal tapasztaltuk, A' lenne tehát az én alázatos vélekedésem, hogy a' Vallás dolgában jött Felsőges Rendelés, akárki ellenkezésének félre tételével, mellynek a' Törvénytételben azon kívül is semmi helye nintsen, még ezen Ország-gyűlésén a' közönséges Törvények közzé bé-iktattassék. Mert ugyan is Nagyméltóságú Fő-Rendek; és Tekintetes Státusok! úgy látzik, hogy el-érkezett már valahára azon idő, a' mellyben a' mi Országunk látásaa határozatjának egén is a' világollágnak piros hajnala derülni kezdvén, mind a' szeretetnek, mind egyéb szoros kötelességeknél költsönös és el-szakadhatatlan köteleivel magunkat azon Kedves Hzzánkfiaival egybe kössük, a' kik ezen előre minden jót ígérő időknek alkalmatlóságával, az el-múlt időknek moloha emlékeztét és ha szabad úgy szólni, botlzszontásait elméjeből egészen ki-törülni, és Jó Királyunk tiszteletében,

tében, Hazánk általmazásában, 's drága szabadságunk meg erősítésében véltünk egyeffélt erővel munkálkodni fogunk, hogy e' lépés egész Európa meggyőzöttelék arról, hogy a' mi mulatlanlág homályos el-olvasásával, mi is szemléllyük már a' felkelő napot, és hogy ama Nagy Mesternek igaz Követői vagyunk: a' ki a' maga Törvényt, a' magáéhoz való hallatlan szeretettel pészéltte meg. En nyan már ezekről úgy meg-vagyok győzöttelve, hogy ezen értelmem, és Felleget Urunk a' Vallás dolgában ki adott Rendelesé mellől, melly valamit a' Kristus Tudományának valóságos értelmével, úgy a' mi Országunk boldogságával egészen meg-egyezik; soha míg élek tsak egy körömnnyit-is eltávozni nem akarok. De nem is foghatom meg, hogy valaki a' *Haza drulának terhes gyánija nélkül* ezen Rendelesnek a' Törvénybe való bé iktatását meg akadályoztathassa, vagy annak ellene mondhaljon. Szabad légyen énnékem a' Fő tisztelendő Papi Rend által tejendő ellen mondált egy kevéli mérő serpenyore vetnem. Az előre látó balts Főfiú minden dolognak a' izéljät és végét szokta meg-gondolni. Ugyan kérlek mi lehetne ezen ellentezésnek izélja? Avagy nem az é, hogy ama' *szep vétekedésen épült Jus* sem tartallék, és boldogabb idökre halasztassék? De kérlek mitsoda Jus lehet az, a' melly más harmadiknak meg létetödésével vagyon egyben kötve, és a' melly, sem az Ország boldogságával, sem Európának mofiani egyben létkeztesével, mellynek tsak ugyan mi is egy részze vagyunk, meg nem egyezik? Továbbá mi lenne ezen Ellene mondásnak a' vége? avagy nem az é, hogy ellent nem álván ezen *Törvényünk szentsegét motsokkal illetö ellenmondás*, tsak ugyan azok, a' mi-ket az Ország Randjei ö Fellegetnek meg egyeztelével végeztenek, tökéletességre mennyenek. Mitsoda következelt lehet már innen húzni? avagy nem azt é? „hogy lehet egy egész Státusnak meg-egye-zése nélkül is Törvényeket hozni, és hogy a' Törvény tévö testnek azt a' Részét, a' melly az Ország

szág boldogságát mindenkor ellenzi, és a' mellynek ellent-mondásának a' Törvényben semmi ereje nincsen, mint éppen szükségteletet úgy kellesték a' Törvény-tévő hatalomban nézni." Ezeket kell annakokáért minékünk gondolóra vennünk, hogy tzelunkat elne hibázzuk, és a' Vallás elő-mozdította gondolatlan buzgótlágától el-ragadtatván egész Európa előtt gyalázatot ne vallyunk.

Elgyes meg jegyzések. — A' mi F. Udvarunk minden Kedves Vendégeivel edgyütt igen friss egészségben vagyon. — A' múlt Vasárnap gála szánkázása tartaték az Udvarnak, hól minden szán előtt 2 ostorral tsattagató Lovasok mennek vala, mely a' Bétsi népet nem kis mozgóba vette vala. Délután, ni 3 és 4 óra között szánkázott (inkább sárinkázott) ki az Udvar a' Präterbe és tetétben jött visszafaklyákkal. — A' hideg, mely nagy mértékben lett légyen Bétsben, szóljan a' Város oldalát mosó Duna, mely 24 óra alatt a' hidnál keresztül fagyott vala Szombaton. Vasárnap délután is szép nap fény lévén, a' szánka nem tsúfz, hanem úfz vala már. — Hétfőn reggeltől fogva estvig hullott az első, és ez a' havat, jeget-is meg-olvasztván, Bétsnek minden uttzáin egy kis folyó vizetske tsergedez vala. Az estve ugyan még ott vala a' Dunána'jég, de azt igéré, hogy tsak az éjjelt várja, hogy szemérem nélkül szökhefsék meg; 's betsületesen el-is ment az éjjel. — *Tót-Váradí Kászony András* Urat, kii számos esztendők alatt a' *Publikumnak* tett hiv szolgálatjáért, mind pedig régi tórsökös Nemes Famillijára tekintvén, még néhai Felséges Aszszonyunk *Mária Theresia* a' Királyi Udvari Familliarusok közé számlálni méltoztatott vala, ugyan mostan uralkodó F. Fejedelmünk is ujjalog az ő érdemeit F. Királyi Tanátsosi titulussal meg-jutalmaztatni méltoztatott, a' mint-is ezen nevezett Ur ezen hónapnak 14 dikén a' F. Udv. Magyar Kantzellária gyülekezete előtt a' szokott hitet le-tette.

A' Protellánfok meg köszönték F. Királyunknak hozzájuk mutatott Kegyelmefséget egy Deák irás-ban,

ban, melynek egy punktuma szóról szóra így mozdítik lenni: „*Pro tanta Sacratissimae Matris Virginitatis praeservata Clementia omnium honorum nostrorum oblatio, ultimaeque Sangvinis nostri guttae profusio non nisi pro minima grati animi confessione per nos in omne tempus reputabitur.* — A' Szisztovi békesség szerző Tanácsról csak azt írhatjuk, hogy csak alig ha a' Muszkával való háboruja a' Portának minden Közbenjárók nélkül meg-nem létszen; mert a' Muszka Tábor az ostromoktól és tsatáktól meg-ízűnt, éppen akkor pedig, mikor már a' lajtorja-is kezében a' Kozáknak, hogy más vár fokra hágjon. Az *Elisumban* roszszat álmadoznak a' Pruszszus felől; és nekünk minden órán egy nagy hir tsenditti meg füleinket; mert *Ismailtól* 10 Batalion ment a' Pruszszus szélek felé — 60 ezer *Kozák* és *Kalmuk* — nem ingyen fekszik itt. — Némely Députátusok által roszszul tudositottak a' *Horrátok*, hogy t. i. ő Felsége Adó alá akarná húzni a' Nemességet *rary Cluj*

igaz. — Az Orosz Udvar csak egyedül az Auszriai Udvar közben járását fogadja-el a' Törökkel való Békességben. — A' mi békességünk pedig a' Portával csak nem bizonyos. — A' Török fogságban volt Tiszteink 's Katonáink jönnek vizszá, és Kegyelmesen azt végzette ő Felsége, hogy ezeknek hadi zsoldjak mind ki-fizetessék, mellyet a' fogságban ki-nem foghattanak; tehát egy z esztendeig fogságban volt Tiszteink egyfzeribe szép pénz megy kezéhez; azon Rangjok pedig, mellyet az alatt nyerhettének volna, meg adattatik, mint *Super numeráriusoknak*, és így ezek mind elébb mozdittatnak leg-alább egy Rangal 's többel is. Ezeknek Feleségeik bátor már fogoly Férfjeknek fizetéséből fel vettének; még is fizetések egélszen ki-adatik, és ezt ő Felsége az Afzszonyoknak ajándékozza. Konstantzinápolytól fogva egélszen a' maga Regimentjéig minden fogoly az ő Felsége költségén hozattatik.